

તંત્રી સ્થાનેથી...

બંધારણ ઘડતી વેળાની અસહમતિઓ પણ યાદ રાખવી જરૂરી

બંધારણને લાગુ થયે હું વર્ષ વીતી ગયાં. આ બોટેર વર્ષમાં દેશે કેટલીય ઉપલબ્ધિઓ મેળાવી છે, વેચિક સર પર પોતાની ઘાક જમાવી છે. સૌથી મોટી વાત એક સમાન અને વયસ્ક મતદાન અધિકાર દ્વારા દેશે લોકન્તરનું બ્લાજ વાયું તે હેવે લોકાત્રિક ઈતિહાસનું વટવૃક્ષ બની ગુંઠું છે. નિશ્ચિતપેણે ત્યામ મોરેચે હંસલ દેશની ઉપલબ્ધિઓની સૌથી મજબૂત ભુનિયાદ ભારતીય બંધારણ અને તેની પરંપરાઓ છે. આજે જે બંધારણે બનાવેલા પાટા પર રાષ્ટ્રપૂરી રેલવે ઝડપથી આગળ વચ્ચે રહી છે, તેમાં સર્વનુભિત સૌથી મોટી તાકાત છે. તેનો એ મતલબ નાલી કે બંધારણ રચતી વખતે બંધારણીય ઉપબંધો અને અનુષ્ઠાની પર ચર્ચા દરમાન કેટલીય વાર અસહમતિઓ પણ પેદા થઈ હતી.

અસહમતિઓના એ અવાજેને ત્યારની બંધારણ સભાની પ્રભાવસાળી હસ્તિઓએ ફણાવી દીવા હતા. અસહમતિઓ સાથે ઉઠેલ આશંકાઓને પણ નિર્ભળું ગણાવી હતી. મજબૂત એ લચીવાપણા સાથે સંતુલિત બંધારણ દ્વારા હોવું તો એ જોઈએ કે તે આશંકાઓ અને તેમને વિઠીને તત્કાલીન જોગવાઈઓ પ્રયોગ ઉઠેલ અસહમતિઓના સૂરો અપ્રાસંગિક થઈ જવા જોઈતા હતા, પરંતુ એનું નિયા થઈ શક્યું. બંધારણ સભાની ચચ્ચાઓ દરમાન જે આશંકાઓને ફણાવી દેવામાં આવી હતી, તે હેવે સાચી પડતી ટેચાઈ રહી છે. સમય આવી ગયો છે કે ગણતંત્ર દિવસની ઉજવીણા પ્રસંગે બંધારણસભાની ચચ્ચાઓ દરમાન ઉઠેલ અસહમતિઓના સ્વરો અને આશંકાના અવાજેને પણ યાદ કરવા જોઈએ.

ભારતીય બંધારણને સ્વીકૃતિ મળતી વખતે કેટલીય જોગવાઈઓને વિઠીને સવાલ ઉઠ્યા. એવો જ સવાલ હતો - કેટે વધુ તાકાતવર હોવું જોઈએ કે રાજ્યો? દેશે જે સંઘવાદ સીકાર કર્યો છે, તેમાં એક હદ બાદ કેન્દ્રીય વચ્ચા વધુ તાકાતવર નથી. સરદાર પટેલ દેશી રાજ્યવાડાને એક બિટ્ટે શાસ્ત્ર ભારતના એકિકરણની જે સફળ પ્રક્રિયા ચલાવી, તેનો મૂળ ઉદ્દેશ રાષ્ટ્ર તરીકે ભારતીય સત્તાને સામાન્ય મતલબ કેન્દ્રીય વચ્ચા તાકાતવર હોય શકે. પરંતુ આજે સ્થિતિ એ છે કે કેટલીય પ્રસંગે રાજ્ય પણ પોતાની રીતે મનમાની કરતું દેખાયું. બંધારણ સભાની ચચ્ચાઓમાંથી પસાર થતાં ઓછામાં ઓછા ન્યાસ દરખાયું છે, જોએ માને છે કે મજબૂત રાષ્ટ્ર તરીકે ભારતીય સત્તાને મજબૂત બનાવવાનો હતો. મજબૂત ભારતીય સત્તાનો સામાન્ય મતલબ કેન્દ્રીય વચ્ચા તાકાતવર હોયાં જે હોઈ શકે. પરંતુ આજે સ્થિતિ એ છે કે કેટલીય પ્રસંગે રાજ્ય પણ પોતાની રીતે મનમાની કરતું દેખાયું. બંધારણ સભાની ચચ્ચાઓમાંથી પસાર થતાં ઓછામાં ઓછા ન્યાસ દરખાયું છે, જોએ માને છે કે મજબૂત રાષ્ટ્ર તરીકે ભારતીય સત્તાનું તાકાતવર હોવું જરૂરી હોવું જોઈએ. બંધારણ સભાની ચચ્ચા જોઈએ તો બબર પડશે કે રાજેન્ડ્ર પ્રસાદ અને ડો. આંબેડકર ખુલ્લ મજબૂત કેન્દ્રના પદ્ધતિ હતા. જોકે કેન્દ્રને એક સીમા બાદ મજબૂતી આપવાની અવધારણાને બંધારણ સભાએ સ્વીકારી નહીં.

રાજ્યોને વધુ તાકાતવર બનાવવા વિરુદ્ધ બંધારણ સભામાં પૂર્વ પંજાબના સભ્ય સરદાર હુકમસિંહ અને પટિયાલા-પૂર્વ પંજાબના સદસ્ય કાઢ ભગવંત રોય પણ હતા. મજબૂત કેન્દ્રની વકીલાત કરતો બંધારણ સભામાં સરદાર હુકમ સિહે કહું હતું, 'દર્ક દિવસ વીતવાની સાથે ભારત સતત એકાઉન્ટ પ્રણાલી તરફ વહુને વધુ પ્રગતિ કરી રહ્યું છે. આવું ફક્ત યુદ્ધ સમયે જ નથી થયું, બલ્કે સામાન્ય દિવસોમાં પણ થયું છે. તેથી કેન્દ્રને વધુ તાકાતવર બનાવવું જોઈએ.'

કાકા ભગવંત રાયે તો રાજ્યોને વધુ પકતા અધિકાર આપવાનો ખુલ્લાને વિરોધ પણ કર્યો. બંધારણ સભામાં તેમણે કહું હતું, 'ભારત બહુ મોટી દેશ છે. તેના કેટલાય પ્રાંત છે. આ પ્રાંતોની પોતાની મુશ્કેલીઓ છે અને એને કેન્દ્રની તુલનામાં તેમની સમસ્યાઓને બહેતર રીતે સમજ શકે છે. પરંતુ તેનો એ પણ મતલબ નહીં કે રાજ્યોને વધુ અવિકાર સંપત્તિ બનાવી દેવા.'

ન્યૂજ ઓફ ગાંધીનગર ઈન્ઝીનિયરિંગ સાહિત્ય સરિતા-આયોજક : પ્રદીપ રાવલ

NOG SS No/0044

વિષય:- કાગળ અને કલમ
પ્રકાર:- ગઢ
શીર્ષક :- બા નો પેટારો
શન્દો :- ૩૦૬

ગામડે બા બિમાર થતાં એક? મહિનો હું સાથે રહ્યો, બા ખુશ .

નોકરી પર હાજર થવા નીકળની વખતે બા એ કહ્યું, × રેસેશ , રજમાં વહુને, છોકરાને લઈને રહેવા આવજે. ×

માંડ પંદર દિવસ નોકરી કરી, ને આવ્યું લોકડાઉનનું? ફરમાન. તરત જ પરિવારને લઈ બા પાસે પહોંચી ગયો. બાળકોને પણ બા સાથે ખૂબ મજા આવી. બાની ઓરડીમાં એક પેટારો રહે પેટારા પર પિતાજનો શાહીનો ખિલ્યો, કલમ, ડાયરી, પુસ્તકો, અને ખાતાવહી , પિતાજનો આટલો અસભા એમની હયતીની હોયા છાતાં જાતનથી સાચેવો. કોઈને અડવા ન હે. બાળકો પૂછે, ×ા બધું શું કામનું? જુનું થયું શું કાઢી નોંધો. ×. ત્યારે બા એ કહ્યું, × હું હું ત્યાં સુધી આવજું એટલે બા- દાદા ની આ વિરાસત જોઈ એમની હાજરી મહેસુસ કરીડી.

રોજ આવી જુની વાતો થતી બાળકો ને મજા આવતી. બા તો એકદમ ખુશ.

એક દિવસ વાગું કરીને બેઠાં હતાં ને હસતાં હસતાં બાબો મારા ખ્યાલ પર તો હોકી દ્વારી દીધી. બોલની બા નિષ્પાસ થઈ ગઈ. મારું દુના સાંબળી બધા? બેગાં થયાં. બારે હેઠે બાને વળાવી. તમામ વિષય પતાવી.

લોકડાઉન પિરયડ પુરો થયાં નોકરી પર હાજર થવાનું હોવાથી તેયારી કરતો હતો ત્યાં જ પતી એ બોલાવેલ કબારી વાળો આયો. પેટારાનો ભાતાવાલ કરવા લાગ્યો. મને વાત સંભાળય મેં કબારી વાળાનો સો રૂપિયા આપી, પેટારો નથી આપવાનો કલી વિદાય કર્યો. પતી ને કહ્યું, ×સખાનામાં પણ પેટારો કાઢી નાખવાનો વિચાર કરતી નહીં. જ્યાં સુધી હું જીતી હું ત્યાં સુધી પેટારો અને એની ઉપર નો આ અસભા આ જ? સ્થિતિ માં રહેશે.

? આ પેટારો અને એની ઉપર નો આ અસભા આપવી વિરાસત કહેવાયા. આ ની આગળ મારી લાખોની કમાડી અને અહીં જે વારી છે એની કોઈ વિસત નથી. ×

મારી વાત સાંબળી પતી અને બાળકો બોલી ઉદ્યા, × હવેથી દર વર્ષ વેકેશનમાં આપણો અહીં આવજું એટલે બા- દાદા ની આ વિરાસત જોઈ એમની હાજરી મહેસુસ કરીડી.

વિભૂતિ દેસાઈ ઘાસવાલા બિલીમોરા.

NOG SS NO: 126

પ્રકાર: પદ્ધ (અધ્યાંદસ)
વિષય: કાગળ અને કલમ (નિસગ)
નામ: મોહનભાઈ અનંદ (વડોડા)
દાન દીધું છે દેહ તણું વૃષ થઈને,
સંધું છે દુઃખ દર્દ જીવન આ હસ્તીને,
વિસ્તરણ લોજ પ્રત સંમું જુઓને
સ્નેહાળ આવરણ દિવશી જ હુંટીને,
સર્વત્ર છે વિસ્તરણ મારા જ પદ્દે,
કંડાયું શાંખમાં શુંગારિક રસણ થઈને.
ખેંચાય તન પર બિંદુ રેખા વિસ્તરણને,
થાય ચિત્રણ અનેકવિષ્ય રૂપ પ્રગતીને.
સંકલ વિશ્વદર્શન પ્રતિબિંબિત મુજમાં
શાંખ કલ્યાણકારી ઉરમાં ઉર્દ્વાને.

NOG SS NO 140

વિષય : કાગળ અને કલમ
પ્રકાર : પદ્ધ (અધ્યાંદસ)
શીર્ષક:: સંથવારો
કાગળ અને કલમ મળી
લખે વિધીના લેખ તો લખે વસ્તિતનામું પણ...

કાગળપરનું એક મંતું જોડતું બે જીવન તો એંબું જ મંતું કચાંક ફાડતું છેઠા.

કક્કાથી કવિતા સુધી
કલમ કાગળની સહિયારી કમાલ
જ્ઞાન ઉધારનાં કાળાં ધોળાંથી ચિત્રગુમના ચોપડા સુધી કર્મના લેખ
લખાય.

કલમે નારી સમ સજ્યા અવનવા શાંગાર ખડીયા સાથે કીતો ની
તો આજો બોલપેન ..

કાગળે પણ કાયાકલ્પ કર્યો બોજપત્રથી શરૂથઈ ધર્યા અવનવાં રૂપ.
પર્યાવરણ ભાયાવા કૃષ્ણાંશુ પ્રકૃતાં
કાગળનો વપરાણ ઘટ્યોને છૂટ્યો કલમનો સાથ.
કાગળ વિના વિષવા કલમ તો કાગળ રૂબે એકાંત..
દેમા પિનાકન ત્રિવેદી
કૃષ્ણપ્રિયા

NOG SS. NO. 0097

વિષય: કલમને કાગળ

પ્રકાર: ગઢ

શીર્ષક: તારણહાર

રીયાના લબ્ન મધ્યમ પરિવારમાં થયા. મોટે ભાગે દરેક પરિવાર એંબું જ માનતો હોય છે કે "સંબંધી તરીકે સરખે સરખા જ શોભે" એટલે નમણી, નાજુક અને સુંદર એવી રિયાને સામાન્ય દેખાવ સાથે સામાન્ય નોકરી કરતો વર કર્મને વગર આનાકાનીએ સ્વીકારી લીધો. ખુલ્લી, આવતી અને તાબિયતે પણ સામાન્ય એવો રિયાનો પતી બે બાળકોની જવાબદીની રિયાનો સૌંપીને સામાન્ય નહીં પણ બિલ્કુલ જ ગીરો બેલનાસ મૂકીને પરયામ સિધાયો.

રિયાને માથે આભ તૂરી પક્ખું. સમાજ અને સગા વહાલા

ફોનીથી ફરજ બજાવીને સંંપોષ માનતા રહ્યા. રિયાને ખબર હતી એષે પોતે પોતાના પગ પર ચાલવાનું છે. પોતાના ખખાને પોતે જ ટેકો આપવાનો છે.

રિયાને પોતાનો સાચ્યા રાખેલો ખજાનો ખોલ્યો. અત્યાર સુધીની પોતાની લખેલી બાળ વાર્તાઓ અને નાની મોટી રચનાઓ વાંચ્યા બેઠી. કંઈક યાદ આયું અને જીંબો પાંખો ફૂટી. એની સાથે ભાસતા અને હાલ કોલેજમાં ગુજરાતીના પ્રોફીસર એવો કિરણ ભાડી ને એને સ્થાનાઓ બતાવી. કિરણ ભાડી ને એની સ્થાના જોઈને અભિભૂત થઈ ગયા. એમણે એની બાળ વાતાઓ અને સરકારી પરિવારમાં સુધીનું પરિવાર આપ્યો.

રિયાને તો જીંબો સોનાનો સુરજ ઉગયો. થોડા જ સમયમાં

પ્રકાશકને રિયાની વૈધ્યની પણ પરિસ્થિતની પણ ખબર પડી. પોતે પણ નિઃસ્તાન વિધુર ડોય. રિયાને વાત કરી અને બંને જ્ઞાનો સંમિતથી નવ જીવનની શરૂઆત કરી.

આરાતે કલમ અને કાગળ રિયા માટે તારણહાર બન્યા.

વખભિન દેસાઈ

એડવોકેટ

ધાલ-વડોદરા

NG No. -- 39

વિષય - કલમ અને કાગળ

પ્રકાર - પદ્ધ - અધ્યાંદસ

શીર્ષક- ભિત્તા કાગળ-કલમની

કોરાં કાગળ પર ઉતારું કલમ વડે જીવન માણ!

એમ કલમ વડે કાગળને કરી દઉં શુકનવંતુ!

મોતી જેવા શબ્દો ને મોતી જેવા આંસુ!

ટપકતાં જ નીકળી પડે ઢૂંધાયેલું ઊસું!

અનોખું આ એકાંત ને અનેરી છે વાતરી!

મનાંની ભીતરની વાત લખાઈ જ્યા ફાંકડી!

કલમથી પીયુના મિલનને સાંજવું કાગળ પર!

